

lovati v odsekih, naj to javijo že pred sejo širjega sosveta poverjeniku.

— **Okrajni šolski nadzornik tov. Pavel Flerč** je imenovan v ministrstvo prosvete v Beogradu. S tem je rešena ena naših zahtev, ki smo jo predložili že dvema drž. skup. UJU, da isto izposluje pri ministrstvu prosvete imenovanje enega uradnika v ministrstvu iz vrst slovenskega učiteljstva.

— **Zveze vlakov za pokrajinsko skupščino v Ptuj.**

Odhod iz:					
Maribora	5 25	8 32	16 5	21 10	4—
Zidanega mosta	1 30	7 6	13 51	19 35	1 48
Ljubljane	23 52	5 28	12 10	17 55	0 32
Zagreba	22 76	—	9 34	16 31	22 46
Prihod v Ptuj					
	6 47	9 52	17 19	22 24	4 42
Zagreba preko Zagorske proge					
	4 25	11 40	16 45		
Varaždina	3 12	6 57	14 37	17 43	22 4
Kotoribe	1 10	6 30	14 30	19 40	23 14
Čakovec	3 51	7 36	15 36	21 20	23 59
Prihod v Ptuj					
	5 5	8 46	16 46	22 53	0 50
Iz Ptujja proti Čakovcu	4 48	6 53	9 56	17 22	22 28
Iz Ptujja proti Pragerskem	0 51	5 7	8 50	16 51	23 3

* Samo ob nedeljah.
Debel tisk je brzovlak.

— **Dopisnike, ki se žele udeležiti kongresnih izdaj »Učiteljskega Tovarisa«** prosimo, da nam primerne članke in dopise, ki naj bi prišli v teh dneh v list pošljejo s to označbo na uredništvu.

— **Naša prosveta.** V smislu blejskih resolucij smo dolžni, da zasledujemo delovanje našega učiteljstva na prosvetnem polju in obenem žigosati zaviranje tega gibanja od strani naše duhovščine, ki si hoče vsakršno grupiranje ljudstva — naj bo še tako koristno — prilastiti v svoje politične namene. Kot kronist sem omenil v 22. številki da je Komenda pri K. v tem oziru nainesrečnejši kraj. Dokler sedi učitelj za pečkomo mu je zasigurana strpljivost, če hoče delovati ob strani one gospode je zasiguran za vse napake, kakor hitro pa se zganje v najmedolžnejšem javnem pojavu, ima že bič nad glavom. To in nič drugega nisem konstatiral in se le čudim, da tov. V. drugače čita, kakor je pisano in v svojem odgovoru v številki 24. razkriva kar sem jaz previdno zamolčal. Da bi bila Komenda nesrečen kraj radevolje prekličem, kajti težko je dobiti na deželi kraja, kjer bi ljudstvo samo ustanavljalo društva in prošilo učitelstvo za sodelovanje a če bi to ne uspelo da išče pomoči v sosednjih občinah. Hvalevredno je, da ima K. nekaj mož, ki se požrtvovalno zavzemajo za preganjano učitelstvo, in se pri intervencijah naslanjajo na pomoč tovarišev, ki so v vsakršnem boju preizkušeni. Glede sokolske prireditve omenjam le, da je bila to »prva javna predstava«, da sta sodelovali 2 domači 1 zunanja učiteljica med gledalci pa smo bili le 3 zunanji učitelji. Javni delavci rabijo moralne, ne materialne podpore. I. L.

— **Ker na Vidovdan** (28. t. m.), 29., 30. t. m. in 1. julija tiskarna ni v obratu, nismo mogli uvrstiti dopisov, ki smo jih prejeli šele v torek in tudi v prihodnjo številko uvrstimo samo one dopise, ki so že postavljeni. Prihodnja številka izide radi skupščine že v torek 2. julija.

— **Iz mestnega šolskega sveta v Ljubljani.** O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila dne 5. junija 1923 smo prejeli nastopno obvestilo. Predsednik proglašal sklepčnost, pozdravi navzoče, med njimi nove zastopnike mestne občine v mestnem šolskem svetu z dostavkom da se izreče bivšim za mnogoletno marljivo sodelovanje pismena za-

zetev na mora doleteti njeza tudi od strani pristojnih šolskih oblasti ki ne morejo, da ne bi opazile ogromnega dela, ki ga vrši Ljubič med narodom in ga bodo zato primerno nagradile.

O Golanih se je Ljubič prav novoljno izražal, tako novoljno da vkljub kričečim šolskim razmeram še ne misli iti z Golca če le dobi do jeseni drugo stanovanje.

Morda na se Golani vendar enkrat vzbude na vstopu v vrsto onih, ki jim je skrb za njihove otroke njih prva in poglavita skrb in postavilo svoj mladini šolsko poslanstvo ki je bo vredno! Saj njihov otroci so nadarjeni in vredni boljših šolskih prostorov.

Proti večeru šele smo se vračali domov in nesli seboj utise, ki nam ostanejo neozabni!

Tu semkaj — na Golo — bi moral poročati marsikateri mlad učitelj ki ima nairazličnejše izgovore da prikrije s vlaščem prizanesljivosti svojo nedelavnost! Kar zmore Ljubič na Golem bi zmogel marsikdo lahko na ugodnejših tleh.

Franc Črnogoj.

hvala, kar se soglasno sprejme. Na znanje se vzame poročilo o bistvenih predizdajnih izza zadnje upravne dobe in odobri se zapisnik zadnje redne seje z dne 23. marca 1923 brez ugovora. Poročili o personalijah in pa o daljših dopustih izza zadnje seje dovojenih ali na prošnih, se ugotovita. Za razpisana učna mesta na II., IV. in V. mestni deški osnovni šoli se predlože višjemu šolskemu svetu ternopredlogi. Poročila o nadzorovanju zasebne deške osnovne šole v »Marijanišču«, V. mestne deške osnovne šole, zasebne dekliške meščanske šole v Lichtenturnovem sirotišču, IV. mestne deške osnovne šole mestne manišinske šole, zasebne deške osnovne šole na Rakovniku, II. mestne dekliške meščanske šole IV. mestne dekliške osnovne šole I. mestne deške meščanske šole in mestne šole na Barju — vsa za šolsko leto 1922./23. — se vzemo soglasno na znanje in predlože višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Zajedno z njimi se pritrudi tudi vsem nasvetom oziroma naročilom glede poprav in nabav na teh šolah, ki jih je na pristojnem mestu izposlovati. Ko se reši še dvojice internih vprašanih zaključki predsednik sejo ob nolsedmih zvečer.

— **Prisilno upokojenje učiteljstva mi je bilo povod premišljevanja o nekdanjih in sedanjih časih.** V starikonkordatni dobi so bili upokojeni učitelji zelo redki, večina jih je umrla, ko so bili še aktivni. Ako je šolnik vsled starosti ali bolezni težko opravljal svojo službo, so mu dali pomočnika v otuiskem okraju »kantnar« imenovanega, ponekod tudi »gehilf«. »Gehilfe« so imeli tudi konjederci in krvniki. — Pomočniku je moral dati učitelj hrano spalnica pa mu je bila večkrat šolska soba. V stari šolski dobi sem poznal samo enega upokojenega učitelja deloma zadetega od kapl. Imel je pokojnine 1½ krajcarja na dan, šepal je vsak dan k drugi hiši, kjer je dobival kaj jesti. To je bilo pri Sv. Martinu pod Vurbergom. Dotični se je pisal Kaiser. — Dandanes pa se je nameravalo v pokoj prisiliti zdrave čile šolnike imajoče veselje do šole, brez ozira na to, kje bi v sedanjih stanovanjski bedi marsikateri upokojenec dobil streho. Redukcija učiteljstva da zopet misliti. Dobro je zadel dopis izven uredništva v 22. številki »Učit. Tov.«, da naj izločijo iste, katerim je učitelstvo postranski zaslužek. Razmišljanje o raznih ukrepih višjih oblasti provzroča človeku tudi nemirno spanje. Žiher.

— **Okrajna učiteljska konferenca za brežiški in severiški okraj** se je vršila dne 9. junija t. l. v Brežicah. Ni bila obvezna; učitelstvo zavedajoč se svojih dolžnosti napram narodu in državi in je zahtevalo samo in se tudi udeležilo skoro polnoštevilno — na svoje stroške. Prihitali so celo nekateri tovariši iz oddaljenega kozjanskega okraja. Kot gostje so bili navzoči: domače meščanskošolsko učitelstvo ter gg. okrajni glavar dr. Gregorin in mestni župan dr. Zdošek. — Po devetletnem predsedku. — leta 1914. je bila zadnja — je otvoril konferenco okrajni šolski nadzornik g. Gustav Vodusek. Spominjal se je velikih dogodkov izza te dobe, spominjal se je onih tovarišev, ki so ostali na bojnih poljanah, spominjal se je onih ki so doma legli k večnemu počitku. Dolga, dolga vrsta jih je bila! Slava jim! — Župan g. dr. Zdošek je prinesel konferenci pozdrave mesta Brežic, prinesel slovenskemu učitelstvu prvi slovenski župan slovenskih Brežic. — Obširno in temeljito poročilo g. nadzornika razmotrivaioče vse pomembnejše vzgojne in učne momente, je marsikomu, posebno mlajšim pokazalo pot, do kateri naj stona. Pokazalo je ponovno da vodi posavsko šolstvo izkušeni šolnik. Žal, se v podrobnosti poročila tu ni mogoče spuščati. — Zaslužno pohvalo je žet tov. Bregant za svoje izcerno idealno zasnovano predavanje »Kako vzbujati in širi učitelj jugoslovansko državno misel v šoli in med narodom?« Tu sem bi naj bili prišli poslušati vsi »jugoslovanski »farizeji« kaj narekuje jugoslovanskemu učitelstvu ljubezen do naroda in države! Točno je zadel tov. Knapič st. ob zaključku konferencie: »Vojna je razrušila vse, ni pa razrušila idealizma učiteljstva!« — Kot živa potreba sta bila na dnevnem redu podrobna učna načrta za zemljepisje — por. tov. Knapič st. — in za zgodovino — por. tov. Jamšek. Načrta sta maksimalna, ki ju vsaka šola lahko prilagodi svojim razmeram. Ker bi bilo s tema načrtoma gotovo ustrezno tudi marsikateri šoli izven okraja razmnožita se da le v omejenem številu se naj eventualni reflektanti javijo z dopisnico tov. Fr. Jamšku nadučitelju v Rajhenburgu. Cena 20—25 di-

narjev. — Končno je bilo sprejetih cela vrsta predlogov: a) Gmotno stanje, b) Izobrazba učiteljstva — revizija učnih načrtov za učiteljska. c) Pomanjkanje učiteljstva na deželi — vse sili v mesto. d) Nadprodukcija ženskega učiteljstva. e) Prisilno upokojenje starejšega učiteljstva — protest. f) Kaderska služba učiteljstva — predumi. g) Trdi »le« — odprava. h) Predrage šolske knjige. i) Odprava »Matičnih listov« in »Izkazov o šolskem napredku«. j) Odprava krajnih šolskih svetov. k) Pokvarjanje mladine izven šole — potreba tozadevnega zakona. l) Kolovrat in preja v učnem načrtu ženskih ročnih del. Pričakujemo, da bodo merodajni faktorji pričeli razmišljati o potrebi okrajnih učiteljskih konferenc da jih bo že prihodnje leto mogoče sklicati toda — s primernimi potnami-Vnovič bi na lastne stroške tudi Posavec ne š!

— **Zrelostni izpiti na državnem ženskem učiteljsku v Ljubljani** so se vršili pod predsedstvom g. univ. prof. dr. K. Ozvalda od 13. do 19. junija. Priglasilo se je 52 kandidatnj IV. letnika in 3 privatistinje. Zrelost za osnovne šole se je priznala 48 kandidatnjam in sicer zrelost z odliko 19, zrelost pa 29 kandidatnjam; ponavljalni izpit se je dovolil 6 kandidatnjam, 1 kandidatinja (privatistinja) pa je med izpitom odstopila. Izpričevalo zrelosti so prejele: Ambrožič Roza, Andrejka Katarina (z odliko), Benedičič Vida, Bohte Stanislava (z odliko), Bolha Roza, Bulovec Marija (z odliko), Česnik Leopoldina (z odliko), Dezman Vida, Dokler Bogdana (z odliko), Doviak Marija (z odliko), Faganel Miroslava, Frank Marija, Globočnik Mercedes, Grum Ljudmila (z odliko), Guzelj Sonia (z odliko), Janežič Barica, Janežič Dora (z odliko), Jeglič Ana, Kastelic Marija, Kavec Marija, Kavšek Frančiška (z odliko), Konec Alojzija (z odliko), Kordiš Matilda (z odliko), Kozjek Ana, Lenče Iva, Lipovšek Nuša (z odliko), Lipovšek Slava, Lorber Angela, Milavec Josipina, Mozetič Jelica (z odliko), Novak Cecilija, Pavčič Danica, Pavčič Lea, Penko Pavla, Pirnat Terezija (z odliko), Podboj Marija (z odliko), Poljanec Stanislava (z odliko) tudi iz nem. učn. jez.), Pucelj Iva, Rainer Meta, Rojnik Elizabeta, Rugelj Zora (z odliko), Sikošek Danica, Smerdelj Marija, Štolfa Vida, Šuligoj Sava (z odliko), Trtnik Marija, Urbančič Marija in Urbinc Ana.

— **Člani društva za mariborski šol. okraj** dobe izkaznice za Ptuj pri tov. Mariji Godčevi v Limbušu, ker je društveni predsednik odstopil.

— **Izlet umetniške šole »Probuda«.** Dne 29. t. m. na praznik sv. Petra in Pavla priredi umetniška šola izlet pod vodstvom ravnatelja šole akad. slikarjem Franjom Strletom in proforskega zbora, ter društvenim predsednikom »Probuda« prof. Otona Grebenca na Vrhniko, Borovnico in Pekel. Odhod iz Ljubljane do Vrhnike z jutranjim vlakom, potem peš do izvira Ljubljaničice in pregled grajščine Galletove, dalje v Borovnico in Pekel. Zvečer zopet z vlakom iz Borovnice.

Skupni sestanek je na južnem kolodvoru točno ob 7. uri zjutraj. Udeleženci izleta dobe polovično vožnjo.

— **Smrtna kosa.** V soboto dne 23. t. m. ob 9. uri dop. je umrla mati našega znanega akad. slikarja in ravnatelja umetniške šole »Probuda« v Ljubljani Franja Strleta v starosti 73 let v Dolenji vasi pri Cerknici. Pogreb predrage je bil v ponedeljek dne 25. t. m. — V Kamniku je umrl tov. Tramte Ignacij, nadučitelj. — Ostalim naše sožalje.

— **Tovarišimaturantje iz l. 1898. mariborskega učiteljskega.** Te dni mine 25 let od naše mature. Potrebno je, da ta »srebrni jubilej« našega delovanja v javni službi dostojno proslavimo in se v to svrhu snidemo vsi še živeči tovariši — brez izjeme. Ker se do danes ni oglasil noben drug s kakim primernim predlogom, zato Vas povabim podpisati, da se snidemo na predvečer občnega zbora UJU, to je dne 7. julija v Ptujju, Narodni dom. Če bo kazalo, pohitim dne 9. julija še v Maribor. Komur je znan naslov Pučelikov in Kumpov, povabi ju k 25-letnici! — S tovariškim pozdravom Franjo Cvetko, t. č. okrajni šol. nadzornik v Murski Soboti.

— **Novomeško učiteljsko društvo.** Običajen sestanek na Čatežu bo letos v torek 3. julija. Odhod iz Novega mesta malo pred 7. uro zjutraj. Seveda samo ob lepem vremenu. M. Matko.

— **Maturu na ljubljanskem žen. učiteljsku** je napravila tudi gđc. Anica Bercé. Ime je v zadnjem poročilu pototoma izostalo.

— **Na vdanostno brzovajko,** katero je odposlalo učitelstvo ljubljanskih osnovnih in meščanskih šol s svoje letošnje uradne konference Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru in Nj. Veličanstvu kraljici Mariji, je dobil mestni šolski nadzornik M. Hočevar od šefa kabineta v Beogradu sledeči odgovor: Njegovo Veličanstvo Kralj blagovoleo je narediti, da se izjavi Njegova i Njenog Veličanstva Kraljice srdačna zahvalnost ljubljanskim učiteljima na izrazima udanosti prilikom učiteljske redovne skupštine.

Naše narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

— **D Prvi strel zoper šolske odre.** »Slovenec« piše: »Okrajni šolski svet v Krškem se je te dni osmelil izdati neke posebne vrste obvestilo na enega izmed krajnih šolskih svetov svojega okrožja. — Dotični krajni šolski svet je namreč iz tehtnih vzrokov dal odstraniti iz učne sobe I. razreda ondi stalno stoječ igralni oder kar pa ni bilo prav šolskemu yoditelju ki se je zato pritožil na okrajni šolski svet v Krškem. In res je dobil dovoljenje od njege, da sme vso odrovo ro-potijo zopet shraniti v učno sobo zadaj za šolske klopi: če naj pa oder zopet nazaj postavi ali ne, bo odločil višji šolski svet! — Opozarjamo torej višji šolski svet na ta velemodri odlok okrajnega šolskega sveta s prijazno prošnjo, da naj tega blagohotno podučiti, da ima samo krajni šolski svet pravico odločati o morebitni uporabi šolskih prostorov v kakšne druge namene razen učne, ki pa vendar morajo biti v bližnji zvezi z učnimi. — Da bi pa učilnica bila izpremenjena v gledališče in obenem v plesišče tega nobeden, tudi ne krajni šolski svet, ne sme dovoliti, kaj šele okrajni ali celo višje!« — Iz navedenega je razvidno, kako nuno bi nam bil potreben vzorec zlozljivega šolskega odra za šolsko sobo (kier ni telovadnice) ker stalen oder v šolski sobi gotovo moti prostorno ni pa tudi priporočljivo shranjevanje odra v šolski sobi. Predstave mladine na šolskih odrh so velikega vzgojnega pomena zato pričakujemo, da bo to delovanje šolska oblast podpirala in enako da mu tudi krajni šolski sveti ne bodo nasprotni izvzemši slučajev, kjer je v ozadju kaka intriza zoper učitelstvo in šolo, kakor je najbrže v gorenjem slučaju.

Iz nase stanovske organizacije.

Iz poverjeništvu UJU v Ljubljani.

+pov **Popravek.** — Člani obmejneg a odseka so: Močnik Peter, kot član ož. sosveta, Mervič Anton, Stravs Karel (za južni del), Mencin Rudolf (za Meziško dol.), Dobršek Karel (za marib. oblast), Peternel Ludovik (za Prekmurje). — Namestniki: Lešnik Mir., Pučelik Mir., Mavrič Karel. — Ker Dobršek K. ni član organizacije, vstopi na njegovo mesto Lešnik Mir.

+pov **Delegati na pokrajinski skupščini v Ptujju:**

XXIV. Kozjansko društvo. Delegata: 70. Šetinc Franc — Prevorje pri Pilštajnu. 71. Kravarič Ivan — Virštanj. — Namestnika: 68. Potočnik Ante — Podsreda. 69. Rauterjeva Otilija — Št. Vid pri Planini.

XXV. Laško društvo. Del.: 72. Gnuš Anton — Dol pri Hrastniku. 73. Kern Ivan; 74. Kernova Irena — oba v Trbovljah-Vode. — Nam.: 70. Jurko Vitko; 71. Hallerjeva Pavla — oba na Dolu. 72. Hofbauer Lojze — Hrastnik.

XXVI. Litijsko društvo. Del.: 75. Levstik Janko — Zagorje o. S. 76. Pelko Matija — Toplice pri Zagorju. 77. Čuček-Kleinmayerjeva Julijana — Krka. — Nam.: 73. —? 74. Kolenc Lojze — Zagorje o. S. 75. Bežkova Mila — Veliki Gaber.

XXVII. Meziško društvo. Del.: 78. Močnik Peter — Guštanj. 79. Kogelnik Franc — Črna. — Nam.: 76. Mörderdorfer Vinko; 77. Feinig Ivo — oba v Mežici.

XXVIII. Šmarsko-rogaško društvo. Del.: 80. Kurbus Toma — Slivnica. 81. Glinšek Ivan — Rog. Slantina. 82. Verk Miloš — Sv. Križ pri Slatinu. — Nam.: 78. Stritar Josip, 79. Lečkerjeva Tilka — oba Sv. Vid pri Grobelnem. 80. Kregarjeva Marija — Počnikva.

XXIX. Ljubljansko društvo. Del.: 83. Malnarič Ivan. 84. Dimnik Ja-